

Avdúkandi forhoyr av Osmundi Justinussen og Óla Breckmann:

Vit samvinna í veruleikanum við Suðurafrika

Tað verður torført í framtíðini at troyta nakað fiskiríkðomi við Namibiu uttan nærtengda samvinnu við apartheidstýrið í Suðurafrika, eisini aftaná 1. mars 1990, sigur Atli Dam, limur í Marknaðarnevndini

Føroyska virksemið í sunnara Afrika er í nógv størri mun ein samvinna við apartheidstýrið í Suðurafrika enn við Namibia og hetta virksemið er eisini framhaldandi treytað av samvinnu við Suðurafrika.

Hetta kom fram, tá Osmundur Justinussen, reiðari, og Óli Breckmann, tingmaður, vóru til forhoyr í marknaðarnevndini í farnu viku í sambandi við virksemið okkara í sunnara Afrika.

Undir forhoyrinum kom frma, at føroyski fiskiskapurin fyri tað mesta er farin fram í suðurafrikanskum sjögvi. Royndarfiskiskapurin verður gjørdur fyri Suðurafrika og ikki fyri Namibia og er figgjaður úr Suðurafrika.

Tað er eisini sannlikt, at umvælingarbeiði av føroyskum skipum má gerast í Suðurafrika í framtíðini eins og tað verður gjørt í dag.

Umboð Javnaðarflokksins í marknaðarnevndini visir í sínum áliti um bann móti handli við Suðurafrika og Namibia á hetta og sigur, at tað ber ikki til at samtykkja skiftisreglur, sum røkka so langt fram í tíðina, sum lands-sýrið mælir til.

Álitid er soljóðandi:

Atli Dam, tingmaður: — Tað er meningsleyst at samtykja eina undantaksreglu, sum loyvir at byggja upp eitt samstarv, sum skal leggjast niður aftur um 1 ár

Ein minniluti (Atli P. Dam) er ikki samdur við meirilutanum í, at uppskot landsstýrisins um forboð móti handli við Suðurafrika og Namibia er meira viðgongd enn uppskot Javnaðarflokksins, tí í veruleikanum útsetir uppskot landsstýrisins forboðið í eitt ár og kemur at leggja trýst á lögtingið fyri at loyva framhaldandi samvinnu við Suðurafrika.

Um uppskotini í tingmalunum nr. 61 og 62

fórir minnilutin annars fram:

Tað er undir viðgerðini í marknaðarnevndini tyðiliga komið til sjóndar, at virksemið hjá føroyskum skipum syðst í Afrika bert í ávisan mun er samstarv við Namibia, men higartil í nógv meiri mun er samstarv við Suðurafrika, suðurafrikansk feløg og feløg í Namibia, sum suðurafrikanar eiga og reka.

Fiskiskapurin er higartil fyri mesta partin farin

fram sum royndarfiskiskapur í suðurafrikanskum sjögvi bæði eystanfyrir og vestanfyrir Kap Góðu Vónarinnar.

Hesar royndir verða gjørdar fyri Suðurafrika og ikki Namibia, og tær verða figgjaðar úr Suðurafrika.

Ætlan landsstýrisins man valla hava verið at nýtt samstarv skuldi takast upp við Suðurafrika, sum er undir altjóða »boykotti«. Samstarv hevur ikki verið við hetta land, sum hevur tað ræðuligastu skipan, kend er í heiminum, logartesta í styrisskipan síni, og er tað tí bakvent at loyva slíkum samstarvi nú, serliga tá slíkt samstarv ikki skal verða loyvt aftan á 1. mars 1990.

Ja, tað tykist meningsleyst at samtykkja eina undantaksreglu, sum loyvir at byggja upp eitt samstarv, sum skal leggjast niður aftur um 1 ár.

Menn tykjast samdir um, at tað verður torført at reka fiskiveiðu við strendur Namibiu uttan at gera nýtslu av havnini í

Walvis Bay, og uttan at eisini slepst í suðurafrikanskum sjögvi teir partar av árinum, tá fiskagongdin ger hetta neyðugt. Tað er eisini samlikt, at umvælingarbeiði av teknískt framkomnum skipum má gerast í suðurafrikanskum havnum.

Tað verður sostatt torført at troyta nakað fiskiríkðomi við Namibiu — og fiskifrøðingar meta, at stovnarnir har, hóast ovfiskaðir í lotuni kunnu verða sera ríkir — uttan eina nærtengda samvinnu við apartheidstýrið í Suðurafrika, eisini aftan á 1. mars 1990. Løgting og landsstýri kunnu tí koma í ta støðu — verður landsstýrisuppskotið samtykt — at noyðast at gera undantaksregluna varandi og harvið loyva einum virksemi, ið er lið á tí garði, norðurlond og onnur demokratiskt sinnað lond royna at gyrða um apartheidskipanina.

Støðan viðvikjandi Walvis Bay er eisini ógreið. Verður hesin byur suðurafrikanskur — og nógv bendir á, at ST noyðist at

Tað er royndur lutur, at suðurafrikanska hersetingin av Namibia hevur kostað namibiska folkinum og samfelagnum dyrt. Tørvurin á humaniterari hjalp er tí storur á so at siga øllum økjum

eftirlíka hesum, so er hann eisini umfataður av »generella« boykottinum av Suðurafrika, tá verður t.d. bert loyvt at landa fisk í Walvis Bay, um hesin skal nýtast í sjálvum Namibia ella onkrum av londunum innan í Afrika enn Namibia og Suðurafrika.

Rávøru til nýtslu í sjálvum Walvis Bay, til virkingar og útflutnings ella til nýtslu í Suðurafrika, verður — um ongar undantaksreglur verða avtalaðar ímillum ST, komandi stýri í Namibia og suðurafrikansku stjórnina — sambært hovudsreglunum, ikki loyvt at landa, slík vora vil framvegis verða undir handelsbanni.

Tá vit vita, at nærum einki kilo av tí, sum land-

